

1944, september 2. 20,30 hod. Bratislava. — Protipovstalecká
rozhlasová výzva dr. J. Tisu k obyvateľstvu Slovenska.

Slováci, Slovenky!

Neľútostná víchrica ženie sa Slovenskom. Trpí pod ňou už mnoho Slovákov fyzicky a všetci duševne. Prelievanie krvi, ničenie majetku, drastické zadušenie osobnej a spoločenskej slobody sú položkami protisúvahy, oproti radostnej a vysokoaktívnej súvahe slovenskej štátnosti. Všetci Slováci bez rozdielu, postihnutí úderom tejto víchrice, namiesto toho, že by sa odovzdávali zúfalstvu alebo bezradne tratili hlavu, vedia, že víchrica táto má nesmierny význam pre národ slovenský a jeho vládu. Odhalila totižto nielen mnohých ľudí na Slovensku od základov, ale i skutočné ciele a maskovacie metódy nepriateľa. Dejiny majú zaznačené, ako sa zrodil Slovenský štát a po tieto dni zaznamenávajú si, ako sa mieni znovu nastoliť na Slovensku česká pažravosť pod egidou boľševickej nadvlády.

Máme toľko rozvahy a chladnokrvnosti, že poučiac sa z minulosti a zhodnocujúc všetky skúsenosti posledných dní nastolujeme všetky opatrenia do budúcnosti. *Vojenské opatrenia sú v prúde*, mnohé kraje ich už pocítili, cez všetky kraje prejdú postupne a čo najskôr. *Tieto opatrenia vyvolal na Slovensku nepriateľ*, proti ktorému sa napadnutý Slovenský štát len bráni. *Za hroznú následky týchto opatrení zodpovedný je teda tiež jedine nepriateľ*, ktorý sa dravosťou od slovenského stola odstráneného pažravca vrhal už na náš národ a štát, v pokoji žijúci. My sa len bránime a bolo by pre nás najväčším potupením pred svetom a pred budúciimi pokoleniami slovenskými, keby sme sa nebránili. Ako teda celý náš obranný postup vyvolal útok nepriateľa, tak i útočné spôsoby jeho určujú spôsoby našej obrany. Vojenskú časťku tejto obrany vedie náš ochranca Veľkonemecká ríša, máme v nej dôveru, spoliehame sa na ňu, lebo vieme, že všetko, čo robí, robí so zameraním, aby obnovila na Slovensku poriadok.

Statočný človek, poctivý Slovák nielen s dôverou hľadá na tieto opatrenia, ale i s trpezlivosťou, lebo vie, že nemecká dôkladnosť potrebuje čas a strategicky premyslený postup, aby konečný úspech, čoskoré obnovenie poriadku, bol bezpodmienečne zaistený.

Politickú časťku opatrení do budúcnosti prevádza alebo pripravuje vláda, s ktorou som v stálom spojení. V posledných dňoch mnohému sme sa nielen poučili, ale v mnohom ohľade boli sme poslednými udalosťami i zbavení ohľadov na jednotlivcov, na celé skupiny i dosavádne naše politické metódy. Už sa začala nielen obnova slovenskej armády, ale i nadobudnutými skúsenosťami určovaná vnútropolitická práca s heslom: „*Vraciame sa k 14. marcu 1939 na ceľ oblasti nášho politického života.*“ Duch a tradícia slovenskej politiky, vyjadrovaná heslom „*Za Boha a národ*“, zostávajú nielen bez zmeny, ale zaväzujú [k] všetkej tvrdosti a bezohľadnosti [pri] ich realizácii. S týmto programom stojí a padá slovenský národ a štát, musí byť teda prevedený. Keď to nešlo pri slovenskej zhovievavosti a ohľaduplnosti, kvôli ktorej sme v minulosti toľko zabúdali, toľko odpúšťali a ešte viac prehliadali, tak musí to ísť so všetkou tvrdosťou, ktorá nestrpí viac polovičatosť, ale *od každého Slováka žiada totálne nasadenie svojich síl do statočnej práce za svoj národ a štát.* Preto Vám, bratia a sestry, odkazujem: „*Hore hlavy!*“ Víchricou, ktorá lomcuje Slovenskom, nedocieli nepriateľ, ktorý nám ju vyvolal, podlomenie životnej sily národa a jeho štátu, práve naopak. Víchrica táto vyčistí slovenský obzor od všelijakej plevelu, ktorú alebo minulosť v nás vypestovala, alebo posledné roky konjunktúry v dušiach mnohých Slovákov rozosiali; a slovenský národ v jeho samostatnom štáte bude zasa tým, čím bol za minulých šesť rokov: Sve-

tom uznávaným nositeľom idey slovenského národného sebavedomia a sociálneho pokroku, aby v rodine európskych národov ako rovnocenný činiteľ plnil úlohu, ktorú mu Boh určil a ktorú od neho európska solidarita národov vyžaduje.

Pevní vo viere o budúcnosť svojho národa, nezlomení v odhodlanosti vôle vytrvať v službách národa svojho prežijeme ťažkú dejinnú skúšku prítomnosti, a tak zabezpečíme svojmu národu právo na samostatný život. Pevná viera i vrchy prenáša, pevná viera i železo láme, a keď sa k tejto pevnej vôli pripojí ešte i pomoc Pána Boha, tak potom naše víťazstvo je zabezpečené! A o pomoci Pána Boha nepochybujeme, lebo boj svoj za sväté práva národa vedieme v mene Božom a podľa jeho zákonov. A preto keď Boh s nami, kto proti nám? Teda vydržať, neuhnúť sa, v statočnosti vytrvať, až znovu zažiarí nad naším Slovenskom slnko pokoja a spokojnosti!

Na stráž!

„Slovák“, 3. 9. 1944, čís. 199a, mimoriadne vydanie.

235

1944, september 2.¹ Londýn. — Depeša čs. MNO náčelníkovi čs. vojenskej misie v SSSR gen. Píkovi s odkazmi prezidenta Beneša čs. vládnej delegácii a moskovskému vedeniu KSČ.

Preďte Němcovi, Fierlingerovi, Gottwaldovi, Valo, Nižborskému a Drtinovi tento prezidentův vzkaz², určený všeobecne celému našemu moskevskému ústředí politického prostředí. [?]

Jsem společně s vládou v soustavném a stálém kontaktu s politickým a vojenským vedením slovenským po celou řadu měsíců.

Vojenská akce na Slovensku byla soustavně a podrobně připravována slovenským vojenským vedením a MNO v Londýně v tom smyslu, aby ve chvíli, kdy R. A. zahájí postup na Slovensko, všechno bylo hotovo a připraveno v plné dohodě s nejvyšším sovětským velením.

V tom smyslu jsme informovali stále a podrobně Vrchní velení sovětské armády cestou naší vojenské mise v Moskvě. Nikdy nic nebylo tajeno a o hlavních věcech tohoto našeho postupu byli ovšem informováni Angličané a Američané.

Zpráva o rozhodnutí Německa obsadit Slovensko, nás došla již 12. srpna 1944. Vojenské vedení ze Slovenska hlásilo, že se budou okupaci bránit. Další jsme k tomu souhlas. Poslali do Londýna svoje plány, ke kterým byl dán z Londýna částečný souhlas, částečně byly doplněny. Tyto plány a naše poznámky a doplňky k nim, byly rovněž poslány na vědomí sovětskému velení cestou naší vojenské mise v Moskvě.

I my zde v Londýně i všichni na Slovensku byli jsme jednotni v tom, že nebránit

¹ Depeša došla do Moskvy 2. a 3. 9. 1944 a bola dešifrovaná 3. 9. 1944 o 18 hod.

² Tento prezidentův odkaz považujeme za veľmi dôležitý, lebo v podstate a vo všetkých hlavných smeroch objasňuje úsilie londýnskych čs. vládnych kruhov: „všetko, čo sa na Slovensku robí, robí sa podľa našich smerníc, v spolupráci a dohode s nami; nemáme žiadnych »zvláštnych politických úmyslov«, o všetkom loyálne informujeme všetkých spojencov; všetci v Londýne aj v Moskve musíme postupovať jednotne, aby sa prejavila jednota všetkých táborov.“ V pozadí všetkých týchto „ujistení“ bola snaha podriaďiť si domáce protifašistické hnutie na Slovensku a dirigovať ho podľa triednych a politických záujmov benešovských kruhov.